

V Praze, 29. září, 2022

Čj: 2056/2022-1000

Vážený pane předsedo,

dovoluji si reagovat na informace ze studie KPMG, zadané Zemědělským svazem ČR, které byly publikovány na serveru Seznam.cz dne 6. 9. 2022 pod titulkem „Zemědělci mají nabitou na Fialu. Studie kritizuje nové dotace“. Úvodem bych v této souvislosti poděkoval za dosavadní korektní spolupráci i vztahy mezi Asociací soukromého zemědělství ČR a Ústavem zemědělské ekonomiky a informací s vyjádřením přání v jejich další pokračování.

Domnívám se, že pokud se veřejnosti poskytují informace podobného typu, měly by být, pokud možno, co nejpřesnější a zahrnovat ucelený pohled na problematiku. Bohužel, i po přečtení celé studie KPMG, nikoli pouze informací zveřejněných v uvedeném článku, musím konstatovat, že oba tyto požadavky nebyly uspokojivě zahrnuty, resp. byly výrazně potlačeny. Co bylo příčinou této skutečnosti, nelze pochopitelně ze studie přímo zjistit. Je však jisté, že takto zjišťované a publikované výsledky mohou negativně ovlivňovat postoj veřejnosti vůči změnám v zemědělské politice. To však mohl být i jeden z hlavních účelů studie.

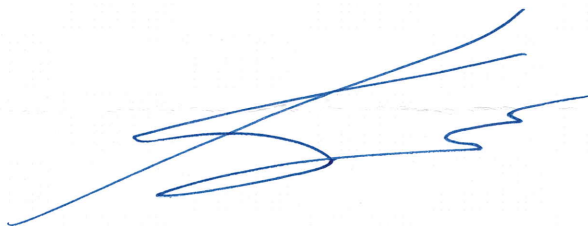
Chtěl bych připomenout, že dlouhodobým cílem Společné zemědělské politiky EU (SZP) je podpora malých a středních podniků na úkor podpory větších podniků s jejich skutečnými či potenciálními výhodami z velikosti. V rámci EU má české zemědělství mimořádnou tzv. duální strukturu, kde 20 % největších podniků využívá až 90 % podpor z Pilíře 1, resp. do 1 % podniků s výměrou vyšší než 2000 ha se alokuje více než čtvrtina uvedených podpor. To se odráží i v klíčovém ukazateli, kterým se v EU posuzuje příjmová (a návazně i životní) úroveň pracovníků v zemědělství, kterým je, jak známo, tzv. indikátor A, tj. čistá přidaná hodnota na přepočteného pracovníka (AWU). Ta je v dlouhodobějším průměru v podnicích nad 2000 ha vyšší v porovnání s podniky do 100 ha. Konkrétně za poslední období jde o zhruba 800 tis. Kč proti 280 tis. Kč. Takovéto rozdíly v alokaci podpor i příjmové úrovni neexistují v žádné zemi EU. Pokud je cílem evropské zemědělské politiky sbližování (konvergence) v této oblasti, je diskutovaná 23% redistribuce přímých plateb (po odečtení eko-vrstvy, plateb VCS a podpory mladým a s platbou na prvních 150 ha každého podniku) odpovídající řešení kterého bylo složité vyjednáno. Takováto zásadní argumentace a informace naprosto ve studii chybí.

Studie se věnuje hlavně srovnávání úrovně podpor do jinak blíže nedefinovaných „malých a velkých“ podniků. Srovnávání úrovně podpor zemědělským podnikům se však ve studii vytrženě spojuje jen s jednou kategorií podpor, tj. s redistribuovanými přímými platbami (BISS). Do srovnání je nutno zahrnout všechny kategorie podpor, tak jak se to uplatňuje ve všech komplexních analýzách dopadů agrární politiky, které byly m. j. používány ÚZEI v přípravě nové SZP a vychází z dat mezinárodní srovnávací sítě FADN. Pak by bylo zřejmé, že uplatnění 23% redistribuce by při nezměněných výrobních strukturách a efektivnosti mohlo snižovat celkovou ekonomiku podniků nad 1000 ha o zhruba 4–6 %.

Celou část studie „Dopady na komodity“ lze označit jako zavádějící. Pokud se z údajů ÚZEI prezentuje jen tzv. nákladová rentabilita komodit, tj. bez započítávání podpor, a to ještě s použitím vlastní upravené metodiky, která např. nezohledňuje produkci vedlejších výrobků, a tržby pouze za komodity bez zahrnutí jejich zásob nebo využití jako krmiv, pak se veřejnosti v podstatě sděluje, jak je naše zemědělství mimořádně závislé na podporách. Alespoň trochu přemýšlivý občan si bude klást otázky, jak je možné, za takto prezentovaných čísel, realizovat za celé zemědělství v posledních letech kolem 20 mld. Kč provozního přebytku (v podstatě účetního zisku). Každoročně ÚZEI prostřednictvím Zpráv o stavu zemědělství ČR přitom představuje vládě, parlamentu a společnosti celkovou rentabilitu všech hlavních komodit. Téměř se vnucuje, že ve studii dochází z hlediska „informační etiky“ nikoliv k využití, ale ke zneužití údajů ÚZEI.

Vážený pane předsedo, přijměte tento názor ÚZEI ke studii KPMG jako všeobecný požadavek na využívání datových zdrojů ÚZEI ke komplexnímu posuzování situace v českém zemědělství, a na tomto základě také jako výzvu k objektivní informovanosti.

S pozdravem

Vážený pan
Mgr., Ing. Jaroslav Šebek
předseda
Asociace soukromého zemědělství
Samcova 1177
110 00 Praha 1